

Důvěra ve vybrané instituce v ČR a dalších zemích visegrádské čtyřky

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2006, v06-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. 12. – 11. 12. 2006</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1119</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.8, PI.1</i>
<i>Počet respondentů s volebním právem:</i>	<i>1025</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>16. ledna 2007</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Markéta Škodová</i>

I. Aktuální výsledky

Součástí prosincového šetření veřejného mínění CVVM byla otázka zjišťující důvěru občanů ve vybrané společenské instituce¹. Jak vyplývá z údajů v tabulce 1 na následující straně, největší důvěru Čechů požívají z nabízených možností média (rádio 70 %, televize 64 %, tisk 57 % důvěřujících – při součtu odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“) a armáda s 63 % důvěřujících. Mírně nadpoloviční důvěru veřejnosti mají i soudy (51 % důvěřujících). U ostatních

¹ Znění otázky: „Řekněte prosím, důvěřujete a) soudům, b) policii, c) armádě, d) tisku, e) televizi, f) rádiu, g) odborům, h) církvi, i) politickým stranám?“ Možnosti odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, neví.

položek je podíl nedůvěřujících větší než procento těch, kteří dané instituci vyjádřili důvěru. Nejméně důvěryhodné jsou pro respondenty politické strany, jimž v současnosti nedůvěřují čtyři pětiny lidí (a důvěřuje jen zhruba každý desátý). Více než polovina dotázaných vyjádřila nedůvěru též církvím (55 %) a policii (51 %). Odbory mají přibližně stejný podíl důvěřujících a nedůvěřujících (34, resp. 35 %), celá třetina oslovených však právě u odborů nedovedla míru své důvěry popsat, a zvolila tedy odpověď „neví“.

Tab. 1: Důvěra vybraným institucím (v %)

	rozhodně důvěřuje	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	rozhodně nedůvěřuje	neví	D/N
Soudům	7	44	33	9	7	51/42
Policii	5	40	39	12	4	45/51
Armádě	12	51	17	5	15	63/22
Tisku	7	50	31	8	4	57/39
Televizi	8	58	26	5	5	64/31
Rádiu	9	61	21	4	5	70/25
Odborům	4	30	22	13	31	34/35
Církvím	6	21	30	25	18	27/55
politickým stranám	1	12	44	36	7	13/80

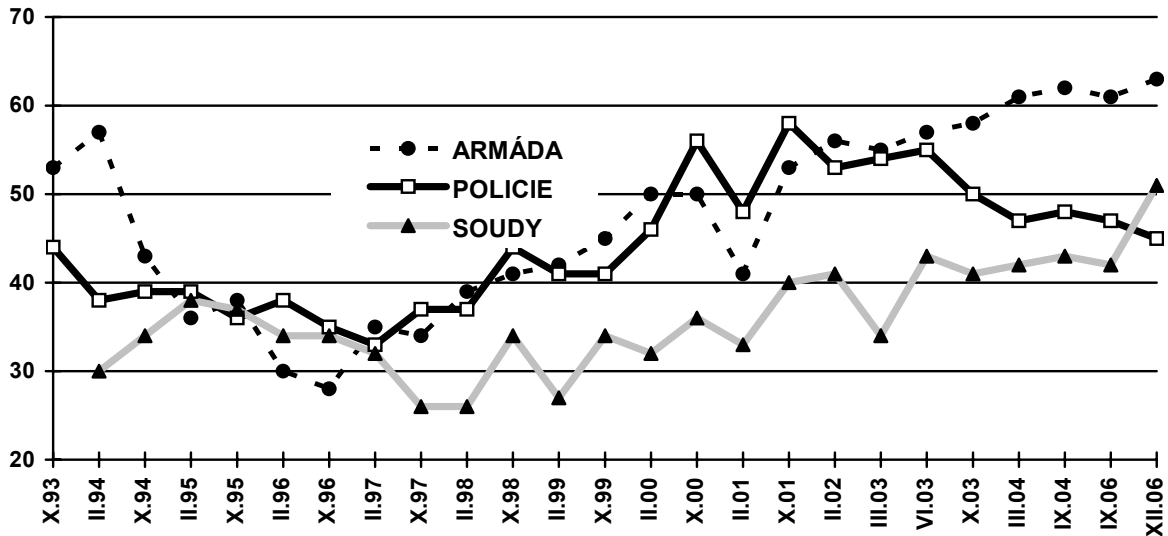
II. Vývoj důvěry

Změny v míře důvěry vyjádřené společenským institucím sledovaným ve výzkumech již v předešlých letech zachycují grafy 1 a 2. Údaje představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

a) Důvěra k armádě, policii a soudům

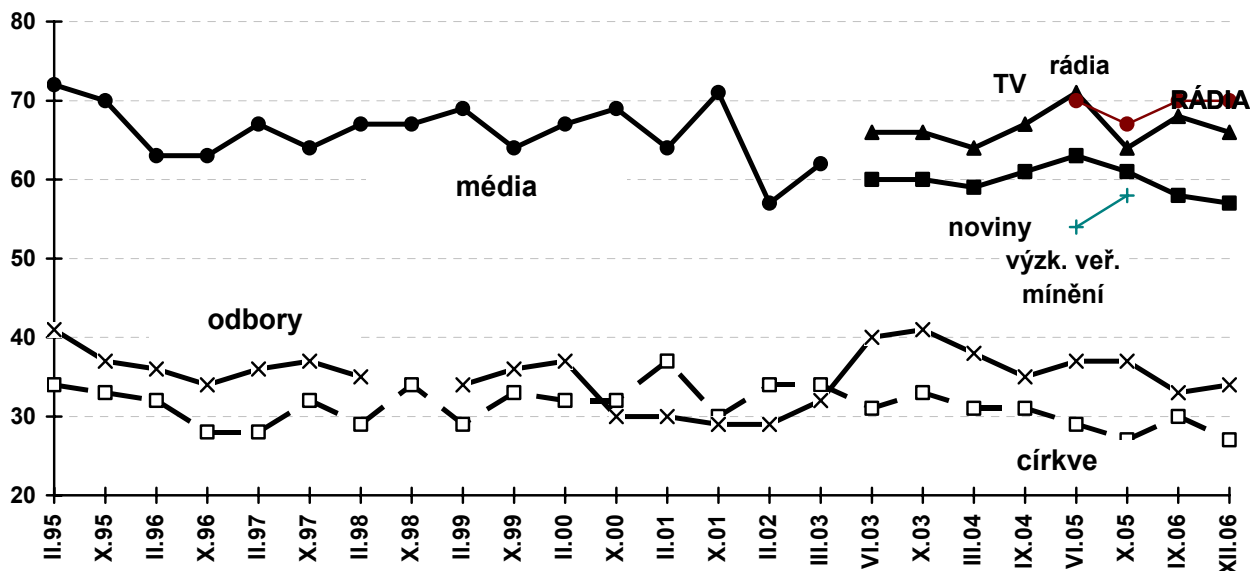
Vývoj důvěry v armádu, policii a soudy doznává v dlouhodobé perspektivě značných změn. Od podzimu roku 1997 byla důvěryhodnost armády a policie v porovnání se soudy hodnocena podstatně příznivěji, zatímco však důvěra veřejnosti v armádu dlouhodobě roste, důvěra v policii naopak klesá (viz graf 1). Od posledního šetření došlo k zásadnější změně u míry důvěry veřejnosti v soudy, kterým v prosinci loňského roku důvěřovalo 51 % lidí oproti 42 % důvěřujících v září 2006. Důvěra v soudy jako instituce byla zároveň poprvé po deseti letech vyšší než míra důvěry v policii. Důvěra v soudy také současně od roku 1998, kdy byl podíl důvěřujících pouze čtvrtinový (26 % důvěřujících), pozvolna roste.

Graf 1: Vývoj důvěry k armádě, policii, soudům (v %)

b) Důvěra k odborům, církvím, televizi a novinám

V posledních šetřeních zjišťujeme nikoli již důvěryhodnost sdělovacím prostředkům obecně, ale zvláště televizi, rádiu a novinám (viz graf 2). Jejich důvěryhodnost navazuje na vysokou pozici, kterou si v průběhu předchozího období udržovala média obecně (nejlépe je přitom hodnocen rozhlas, následuje televize a tisk), ačkoli důvěra v tisk má od roku 2005 mírně klesající tendenci. Důvěra v případě odborů a církví zůstává – bez ohledu na dočasné výkyvy – prakticky konstantní.

Graf 2: Vývoj důvěry k médiím, odborům, církvím (v %)

III. Mezinárodní srovnání

Pod zastřešením CEORG² byl na konci loňského roku totožný výzkum důvěry v společenské instituce proveden zároveň i v Polsku³, Maďarsku⁴ a na Slovensku.⁵ Výsledky shrnuje následující tabulka.

Tab. 2: Důvěra v instituce v zemích Visegrádu (v %)

	Polsko	Maďarsko	Slovensko	ČR
Soudům	52	70	35	51
Církvím	70	57	52	27
Vládě	33	34	52	-*
Místním zastupitelstvům	63	66	57	64
Policii	69	69	45	45
Prezidentovi	41	63	74	73
Parlamentu	26	36	48	24**
Politickým stranám	14	24	22	13
Ústavnímu soudu	60	72	48	55

Poznámky: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nedůvěřuje“ a „rozhodně nedůvěřuje“ a odpověď „neví“.

Údaje o důvěře místním zastupitelstvům, prezidentovi, Ústavnímu soudu a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR jsou z analýzy otázky PI.1 „Řekněte prosím, důvěřujete a) prezidentovi republiky, b) Poslanecké sněmovně ČR, c) Senátu ČR, d) svému krajskému zastupitelstvu, e) svému obecnímu zastupitelstvu, g) veřejnému ochránci práv (ombudsmanovi), h) Ústavnímu soudu, i) Nejvyššímu kontrolnímu úřadu?“, která byla rovněž součástí prosincového šetření CVVM.

* V období, kdy vláda nemá důvěru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, CVVM otázku po míře důvěry veřejnosti ve vládu nepokládá.

** Hodnota platná pro důvěru v Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR. Senát měl ve stejném období důvěru čtvrtiny (25 %) českých občanů.

Z porovnání výsledků šetření vyplývá, že nejvyšší míru důvěry v soudy, vládu, místní zastupitelstva, policii, parlament a politické strany mají v současnosti Maďaři. Poláci v porovnání s dalšími národy nejvíce důvěřují církvím a Slováci spolu s Čechy svému prezidentovi.

Nejmenší důvěru požívají ve všech sledovaných zemích politické strany, největší pak místní zastupitelstva.

² C E O R G [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SOÚ AV ČR - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutatási Intézet és Társadalomkutatási Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

³ V Polsku šetření proběhlo ve dnech 1. až 14. prosince 2006 na reprezentativním souboru 1015 dotázaných ve věku od 18 let.

⁴ V Maďarsku sběr dat proběhl v termínu od 1. do 13. prosince 2006 na reprezentativním souboru 1033 respondentů ve věku od 18 let.

⁵ Na Slovensku sběr dat uskutečnila agentura FOCUS ve dnech 29. 11. až 5. 12. 2006. Dotazováno bylo 1032 respondentů představujících reprezentativní vzorek slovenské populace starší 18 let.

